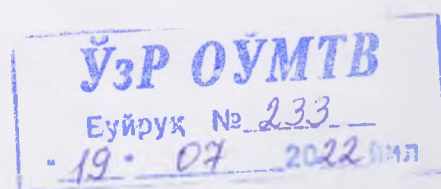

O‘zbekiston Respublikasi
Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligi

60810100-Qishloq xo‘jaligini mexanizatsiyalashtirish
bakalavriat ta‘lim yo‘nalishining malaka talablari

Toshkent

ISHLAB CHIQILGAN VA KIRITILGAN:

- Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti.

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi huzuridagi Oliy, o‘rta maxsus va professional ta’lim yo‘nalishlari bo‘yicha o‘quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi kengashning 2022 yil «7» 07 dagi 3 - sonli yig‘ilishida ma’qullangan.

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligining 2022 yil «19» 07 dagi 233 -sonli buyrug‘i bilan tasdiqlangan.

JORIY ETILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi.

Mazkur malaka talablari “Oliy ta’limning davlat ta’lim standarti. Asosiy qoidalar”, “Oliy ta’lim yo‘nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori”, O‘zbekiston Respublikasi Milliy malaka ramkasiga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me’yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T.r.	bet
1. 60810100 - <i>Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish</i> bakalavriat ta'lim yo'nalishining umumiy tavsifi	4
1.1. Qo'llanish sohasi	4
1.1.1. 60810100 - <i>Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish</i> ta'lim yo'nalishi Malaka talabining qo'llanishi	4
1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari	4
1.2. 60810100 - <i>Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish</i> ta'lim yo'nalishi bakalavrlar kasbiy faoliyatining tavsifi	4
1.2.1. 60810100 - <i>Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari	4
1.2.2. 60810100 - <i>Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy faoliyatlarining obyektlari	4
1.2.3. 60810100 - <i>Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish</i> bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari.....	5
1.2.4. 60810100 - <i>Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish</i> bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy vazifalari	5
2. 60810100 - <i>Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish</i> bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar	6
2.1. Umumiy kompetensiyalar	6
2.2. Kasbiy kompetensiyalar	6
Bibliografik ma'lumotlar	8
Kelishuv varag'i.....	9

1. 60810100 - Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish bakalavriat ta'lim yo'nalishining umumiy tavsifi

60810100 - Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash kunduzgi, kechki va sirtqi ta'lim shakllarida amalga oshiriladi. Barcha ta'lim shakllari bo'yicha o'qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi. Kunduzgi ta'limda bakalavriat dasturining me'yoriy muddati 4 yil.

1.1. Qo'llanish sohasi

1.1.1. 60810100 - Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish ta'lim yo'nalishi Malaka talabining qo'llanilishi

Malaka talabi *60810100-Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish* ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlovchi barcha oliy ta'lim tashkilotlari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari:

- mazkur ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talablari, o'quv reja va o'quv dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o'quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas'ul hamda o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta'lim tashkilotining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv-uslubiy boshqarma (bo'limi) boshlig'i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o'qituvchilari;

- ta'lim yo'nalishining o'quv rejasi va o'quv dasturlarini o'zlashtiruvchi oliy ta'lim tashkilotining talabalari;

- bakalavriat bitiruvchilarining tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

- ta'limni boshqarish bo'yicha vakolatli davlat organlari;

- oliy ta'lim tashkilotlarini moliyalashtirishni ta'minlovchi organlar;

- oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli davlat organlari;

- kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

- oliy ta'lim tashkilotlariga o'qishga kirayotgan abituriyentlar, ularning ota-onalari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. 60810100 - Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi:

1.2.1. 60810100 - Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari:

60810100 - Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish – qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini mexanizatsiyalash sohasidagi yo'nalish bo'lib, u yer, suv, yonilg'i-energetika va moddiy-texnika resurslaridan samarali foydalangan holda qishloq xo'jaligi maxsulotlarini yetishtirish va ishlab chiqarishda zamonaviy resurstejamkor mexanizatsiyalashgan texnologiyalar va texnika vositalarini ishlab chiqish, mahalliy ish sharoitidan kelib chiqib qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini mexanizatsiyalashtirish jarayonlari, qishloq xo'jaligi mashinalari texnologik jarayonlari, agrotexnik tadbirlarning maqbul turini qo'llash hamda qishloq xo'jaligi texnikalaridan foydalanish bilan bog'liq kasbiy sohalar majmuasini qamrab oladi.

1.2.2. 60810100 - Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining obyektlari:

- qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash sohasidagi davlat va xususiy tashkilot, korxonalar va muassasalar hamda mashinasozlik zavodlari;

- qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishidagi mexanizatsiyalashgan jarayonlar;

- qishloq xo'jaligi mashinalari, texnikalari, vositalari va asbob-uskunalar;
- agrosanoat majmui korxonalari va tashkilotlarining boshqaruv tizimlari.

60810100 - *Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish* ta'lim yo'nalishi bakalavriat bitiruvchilari pedagogik qayta tayyorlashdan o'tgandan keyin, professional ta'lim muassasalarida ta'limning vakolatli boshqaruv organlari tomonidan aniqlanadigan umumkasbiy va ixtisoslik fanlarini o'qitish bo'yicha pedagogik faoliyati bilan shug'ullanish huquqiga ega bo'ladi. Bakalavriatning kasb ta'limi yo'nalishlari bundan mustasno.

1.2.3. 60810100 - *Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish* ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari

- tashkiliy-boshqaruv;
- ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish;
- axborot-tahliliy faoliyat;
- ilmiy-tadqiqot faoliyati;
- texnik servis.

1.2.4. 60810100 - *Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish* ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari

60810100 - *Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish* ta'lim yo'nalishi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi hamda bakalavr kasbiy faoliyatlarining sohalari, obyektlari va turlariga muvofiq bakalavriat bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bo'lishi lozim:

Tashkiliy-boshqaruv faoliyatida:

- ishlab chiqarishni tashkil etish va boshqarish;
- tashkilot va korxonalar faoliyatini strategik rivojlantirishda zamonaviy bilimlarni qo'llash orqali boshqarish;
- tashkilot, korxonalar va ularning alohida bo'linmalari tashkiliy tuzilmasini optimallashtirish, xodimlarning professional tayyorgarlik darajasini oshirib borishni tashkil qilish va boshqarish, mehnat salohiyatidan samarali foydalanishni rejalashtirish, mehnatni rag'batlantirish tizimini yo'lga qo'yish;
- birlamchi ishlab chiqaruvchi bo'g'in ishini tashkil qilish va uni boshqarish;
- bajarayotgan faoliyati bo'yicha ish rejasini tuzish va uni bajarish, nazorat qilish va amalga oshirilgan ishlarning natijalarini baholash;
- kasbga oid muammolar yechimlarini amaliyotga tadbiiq etish, ishlab chiqarish jarayonida sifatni boshqarish.

Ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish faoliyatida:

- korxonalar tashkiliy-boshqaruv faoliyatida qabul qilinadigan qarorlarni ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlik mezonlari asosida ishlab chiqishda hamda qarorlarni muqobil variantini tanlab olishni asoslashda ishtirok etish;
- zamonaviy axborot texnologiyalardan foydalanish, ishlab chiqarish jarayonlari monitoringi va sifatini baholash usullari va mexanizmlarini ishlab chiqish;
- atrof-muhitni muhofaza qilish va mehnat xavfsizligi talablariga mos kelishi borasida ishlab chiqarish jarayonlarini nazorat qilish;
- ishlab chiqarish jarayonlari va resurslaridan foydalanishni rejalashtirish, favqulodda sodir bo'lishi mumkin bo'lgan xavf-xatarlarni tahlil qilish;
- ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish korxonalariga investisiyalarni jalb qilish mexanizmlarini qo'llash, investitsion loyihalarni ishlab chiqish.

Axborot-tahliliy faoliyatida:

- boshqaruv qarorlarini qabul qilish uchun tashkilotning tashqi va ichki muhiti omillari to'g'risidagi ma'lumotlarni to'plash, qayta ishlash va tahlil qilish;
- qaror qabul qilish, faoliyatni rejalashtirish va boshqarish uchun ma'lumot to'plash, tashkilotning ichki axborot tizimini yaratish va uning ishlashini boshqarish;
- tashkilotning ichki hujjat aylanishi tizimini ishlab chiqish va boshqarish, tashkilotlar faoliyatining turli ko'rsatkichlari bo'yicha ma'lumotlar bazasini yuritish;
- loyihalar samaradorligini baholash;
- axborot-tahlil faoliyati natijalari bo'yicha hisobot tayyorlash;
- boshqaruv qarorlarining samaradorligini baholash.

Ilmiy-tadqiqot faoliyatida:

- ilmiy-tadqiqot institutlari va markazlarda tarmoqlar va sohalarni zamonaviy boshqarish usullari bo'yicha ilmiy tadqiqot ishlarini amalga oshirishga qatnashish;
- xo'jalik yurituvchi subyektlarni zamonaviy boshqarish tizimini ta'minlashga bag'ishlangan mamlakatdagi va xorijiy davlatlardagi fan-texnika yutuqlari, maxsus adabiyotlar va boshqa ilmiy-texnik axborotlarni o'rganish;
- tarmoqlar va sohalarni zamonaviy boshqarish tizimini ta'minlash borasidagi muammoli mavzular bo'yicha axborotlarni yig'ish, qayta ishlash, tahlil qilish va tizimlashtirish ishlarini amalga oshirish;
- internet tarmog'ida eng yangi ilmiy yutuqlar haqidagi ma'lumotlarni maqsadga yo'nalgan holda qidirish va topish;
- ilmiy tadqiqot ishlanmalarini tayyorlash, soha adabiyotlari ekspertizasini amalga oshirishda qatnashish;
- tadqiqot natijalari va ishlanmalarni tadqiq etish.

Texnik servis faoliyatida:

- traktor, avtomobil hamda qishloq xo'jalik texnikalari texnik servisi va ta'mirlash strategiyasini belgilash va qo'llash;
- texnik servisni tashkil etish, ishlab chiqarish rejalarni tayyorlash va amalga oshirish.

2. 60810100 - Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar

2.1. Umumiy kompetensiyalar:

- davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi, ijtimoiy-iqtisodiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qila olish;
- xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar mohiyatini tushunishi, tabiiy ilmiy fanlar bo'yicha kasbiy faoliyati doirasida zaruriy bilimlarga ega bo'lishi hamda ulardan zamonaviy ilmiy asosda kasb faoliyatida foydalana bilish;
- axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatida qo'llay bilishi, axborotlarni yig'ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan bo'lishi, faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olish;
- yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o'z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olish;
- sog'lom turmush tarzi va unga amal qilish zaruriyati to'g'risida tasavvurga ega bo'lish.

2.2. Kasbiy kompetensiyalar:

- me'yoriy-huquqiy hujjatlarni izlash, tahlil qilish va ulardan kasbiy faoliyatida foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lish;

- tashkiliy tuzilmalarni optimallashtirish, kadrlarni boshqarish strategiyasini qo'llash, tadbirlarni rejalashtirish va amalga oshirish ko'nikmalariga ega bo'lish;
- muzokaralar, uchrashuvlar, ishbilarmonlik yozishmalarini olib borish va onlayn aloqalarini amalga oshirishni bilish;
- strategik va operativ boshqaruv vazifalarini, ishni tashkil qilish, boshqarishning zamonaviy texnologiyalarini, xodimlar jamoasiga yetakchilik qilishni bilish;
- qishloq xo'jaligi ishlab chiqarish obyektlari uchun texnikalar tanlash, qishloq xo'jaligi maxsulotlarini yetishtirish jarayonlarini mexanizatsiyalashni amalga oshira olishlari va ular asosida ishlab chiqarish loyixalarini ishlab chiqish ko'nikmalariga ega bo'lish;
- qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirish agrotexnikasi va zootexniya talablarini qanoatlantiruvchi energiya-resurstejamkor, samarali mexanizatsiyalashgan texnologiyalarni joriy etishni bilishi;
- qishloq ishlab chiqarish subyektlari uchun zarur texnika vositalarini tanlashni bilishi, ulardan samarali foydalanishni tashkil etishi va boshqarishi;
- mahalliy sharoitga qarab ish turlarini o'z agrotexnik muddatlarida sifatli amalga oshirishni ta'minlaydigan texnika vositalari va jihozlarini tanlash hamda ularning texnik servisi va ekspluatatsiyasini tashkil etish ko'nikmalariga ega bo'lish;
- qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishida ish sifati va unumini oshirish hamda energiya-resurstejamkorlikka erishishga qaratilgan ilmiy-nazariy va amaliy tadqiqotlar o'tkazish ko'nikmalariga ega bo'lish, tadqiqotlarda ishtirok etish, ma'lumotlarni to'plash, umumlashtirish va tahlil qilish ;
- qishloq xo'jaligi obyektlarida texnikaviy ta'minot tizimini texnik iqtisodiy tahlil qilishni, texnik-iqtisodiy ko'rsatkichlarni aniqlashi, istiqbolli rejalar tuzishni bilish;
- uzluksiz ta'lim tizimi muassasalarida o'quv jarayonini tashkil etish va o'tkazilishiga ko'maklashish (o'quv personalini), umumiy o'rta, o'rta maxsus, kasb-hunar ta'lim muassasalarida o'quv mashg'ulotlarini o'tish, zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalarni egallash va tadbir etishni bilish;
- elektron qurilmalar elektr sxemalarini ishlab chiqishda yarim o'tkazgich priborlardan foydalanish, elektronika, maishiy xizmat va ishlab chiqarish elektr uskunalari montaji va sozlash, avtomatika vositalarini hisoblash va tanlash, montaj, sozlash va ekspluatatsiyalash, elektr yuritmalarni sistemasini tanlash, elektr motorlar quvvatini tanlash, elektr yuritmalarni boshqarish sxemalarini ishlab chiqish, roslash va kommutatsiyalash apparatlarini tanlash ko'nikmalariga ega bo'lish.

Bibliografik ma'lumotlar

UDK 002: 651. 1/7

Guruh T 55

OKS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

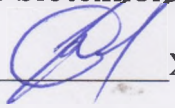
qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish, kasbiy faoliyat turi, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat obyekti, kasbiy faoliyat sohasi, o'quv reja, fan dasturi, o'quv jarayoni, ilmiy-tadqiqot, loyiha-konstruktorlik, ekspluatasion va texnik servis, texnologik-ishlab chiqarish, tashkiliy-boshqaruv, qishloq xo'jaligi texnikalari, texnologik ish jarayonlari, sozlanishlar, ishga tayyorlash, foydalanish, sifatni baholash va nazorat qilish, mustaqil ta'lim, malaka amaliyoti, bitiruv malakaviy ish, davlat attestasiyasi, mustaqil ta'lim, o'quv fanlari bloki, oliy ta'lim muassasasi, ta'lim jarayoni, ishlab chiqarish, loyihalash, ilmiy-tadqiqot jarayonlari.

KELISHUV VARAG'I

ISHLAB CHIQLDI:

**Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti**

Rektor X.B. Yunusov

2022 yil « _____ » _____

M.O'.

KELISHILDI:

**O'zbekiston Respublikasi
Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi
huzuridagi Oliy ta'limni rivojlantirish
tadqiqotlari va ilg'or texnologiyalarni tatbiq
etish markazi**

Direktor Sh. Yakubov

2022 yil « _____ » _____

M.O'.

**O'zbekiston Respublikasi
Veterinariya va chorvachilikni
rivojlantirish davlat qo'mitasi**

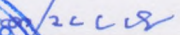
Rais B.T. Norqobilov

2022 yil « _____ » _____

M.O'.

**Toshkent davlat agrar
universiteti**

1-protsektor S.Y. Islomov

2022 yil « _____ » _____

M.O'.

**Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash
ilmiy-tadqiqot instituti**

Direktor D.R. Norchayev

2022 yil « _____ » _____

M.O'.

